

THEATER

Jézus Christus! Wat een ijzersterke versie van Passiespelen met Messias op gympen

Passiespelen

Waar: Tegelen
Nog te zien: Tot en met 30 augustus
★★★★★

De 22ste editie van de Passiespelen in Tegelen kan nu al de boeken in als misschien wel de beste ooit. De 180 acteurs en figuranten leverden zondagmiddag collectief een topprestatie in De Doolhof in Tegelen door de verrassende aanpak van regisseur Michel Sluysmans en schrijver Frans Pollux.

TEGELEN RONALD COLÉE

Als bezoekers van de Passiespelen na afloop niet of nauwelijks het absolute hoogtepunt kunnen benoemen in de vertolking van het lijdensverhaal van Jezus, dan heb je als schrijver, regisseur en acteurs iets heel goeds of iets heel slechts neergezet. En laten we u maar meteen uit het lijden verlossen: in dit geval iets heel goed. Van tevoren was al veel bekendgemaakt. Diverse prominente mannenrollen waaronder die van de verrader Judas en de hogepriester Kajafas worden deze editie door vrouwen vertolkt, er komen voor het eerst flashbacks naar de jonge Christus in het spel voor en alle acteurs spelen in het zwart op een grotendeels wit podium dat ook nog eens heel dicht op het publiek staat. En dat alles dankzij de geniale vondsten van schrijver Frans Pollux en regisseur Michel Sluysmans en het artistieke team van Toneelgroep Maastricht. Pollux heeft ervoor gekozen meer in te zoomen op de mens Jezus die 33 jaar op aarde rondgelopen heeft, dan op de mythe die zich in die 1993 jaar na zijn dood over hem gevormd heeft. En dat werkt verrassend verfrissend.

Hangen

Zoals hoofdrolspeler Max Peuten in de openingsscène staand voor een leeg kruis tegen het publiek zegt: „U ziet mij al hangen hè. Want hangen is wat ik al tweeduizend jaar doe. Boven het altaar of boven uw deurpost. Maar wie hoort nog wat ik te vertellen en te bieden had?” Als hij even later vraagt wie nog denkt dat hij, Jezus, de zoon van God is, steken enkele tientallen toeschouwers hun vinger op onder wie bisschop Ron van den Hout. Gevolgd door een „dat had ik wel gedacht.” De Messias op gympen die zich rechtstreeks tot het publiek wendt, en ook nog met een kwinkslag, het is nog nooit eerder

vertoond bij de Passiespelen in Tegelen die het honderdjarig bestaan vieren. Het acteerwerk is ijzersterk. Met extra pluimen op de hoed voor Peuten als de verlosser, Nikki Smedts als Judas, Ria Hoddenbagh als Kajafas, Thom Frissen als Petrus, Marcel Claessen als Pilatus, Pim Hegeman als Barabbas en Mario Kremers als Herodes. Toch zou je daarmee de overige sprekende rollen en figuranten tekortdoen. Al excelleren zij vooral in menigtscènes door hun woede of aanbidding te uiten.

Vormgeving

Minstens zo bijzonder is de visuele vormgeving. Hoe alle acteurs en figuranten zich bewegen over het podium, zich verspreiden, samenklitten, en zich rennend, staand of zittend in groepjes opstellen. En dat alles in een vrij sober decor. Dat zorgt ervoor dat de scène waarin Jezus op een ezel wordt ingehaald extra in het oog springt als blijkt dat hij dat doet, staand op een camperbusje met zijn apostelen boven op de imperiaal zittend met Romeinse kaarsen in de hand. Ook de outfits van de Romeinse soldaten, die met hun zwarte caps, zonnebrillen en zwarte vesten opvallend veel gelijkenis vertonen met Trumps gehate immigrantenpolitie ICE in de Verenigde Staten is slim gekozen, al beweerden Pollux en Sluysmans in aanloop naar deze première met klem zich verre van politieke statements te houden. Dan zal het wel louter toeval zijn geweest. Een ander scène die beklijft, is het moment waarop Christus voor de

tweede keer voor Pontius Pilatus moet verschijnen die het volk laat beslissen wie gekruisigd moet worden: de misdadiger Barabbas of Jezus van Nazareth die in zijn ogen niks heeft misdaan. Pilatus laat beide mannen een pleidooi houden waarbij het volk zich steeds meer schaart achter Barabbas, zichtbaar gemaakt door zijn medestanders een soort van rode bivakmutsen over het hoofd te laten trekken en zo letterlijk zijn kant te laten kiezen. Dan is pas voor het eerst te merken dat de Passiespelen met figuranten werken. De moeite die de kleuter en een hoogbejaarde vrouw hebben met die muts opzetten, maakt onbedoeld de twijfel voor wie ze moeten kiezen nog sterker. Is er dan niet één minpuntje te

De intocht van Jezus in Jeruzalem door de ogen van regisseur Michel Sluysmans.

MARA VAN DEN OETELAAR-EGGEN

noemen? Eigenlijk niet. Ja, als we gaan muggenziften wel, dan zou je kunnen zeggen dat er muzikaal nog een hoop te winnen valt. Nu is er heel even de twijfel of het koor over een orkestband meezingt of live, maar dat blijkt toch niet het geval te zijn. En met name de twee zeer sfeervolle solozangen van Eva Derks compenseren het gemis aan dramatische muziek prachtig.

Genieten

Dat het publiek geniet, is te merken aan het feit dat het vrijwel de gehele een uur en vijftig minuten die deze voorstelling duurt, ademloos zit te luisteren om maar geen woord te willen missen. Het gniffelt als Kajafas op het verhaal over Lazarus die uit de dood is opgestaan, reageert met een zeer eigentijds: jullie zitten me te fucken en raakt ontroerd als Jezus met een hartverscheurende kreet zijn lot aanvaardt als hem de doornenkroon op het hoofd wordt gezet. Maar misschien het aller-aller-allersterkste van deze editie is nog wel dat Jezus niet zichtbaar aan het kruis eindigt. Je moet het maar durven als schrijver en regisseur. Of zoals Peuten het als de Messias - enigszins eigenwijs - zelf tegen het publiek zegt: „Ik kan daar wel gaan hangen, maar waarom zou ik. U heeft het plaatje al ingevuld. Geloof, hoop en heb lief. Koester het geloof of koester het niet. Maar bedenk dat er zonder geloof geen liefde is, zonder liefde geen hoop en zonder hoop geen verlossing. Het lijden is volbracht. Sta op en loop.”

Bisschop Ron van den Hout zat tijdens de première van *Kruisig mij op de eerste rij* naast voorzitter Jos Teeuwen (uiterst rechts) van de Passiespelen. MARA VAN DEN OETELAAR-EGGEN